

درونما روح‌الله صالحی

استراتژی ترامپ هم به خروج از افغانستان نینجامید

۱۶ سال اشغال به بهانه «خلأ»

استراتژی دونالد ترامپ برای اعزام ۴ هزار نیروی جدید به افغانستان چشم‌انداز مذاکرات سیاسی در این کشور را در هاله‌ای از ابهام قرار داده است که نه تنها گرهی از مشکلات این کشور نمی‌گشاید بلکه به تشدید درگیری‌ها و بی‌ثباتی دامن خواهد زد. ۱۶ سال از اشغال افغانستان به دست نیروهای امریکایی می‌گذرد و به این زودی هم قرار نیست اشغالگران خاک این کشور را ترک کنند چون دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا هفته‌گذشته قانونی امضا کرد که به موجب آن نش امریکا برای مدت نامعلوم دیگری در افغانستان باقی خواهد ماند و علاوه بر نیروهای فعلی امریکا که قرار بود به مرور زمان از افغانستان خارج شوند به گفته منابع امریکایی ۴ هزار نیروی دیگر نیز اعزام خواهند شد. درخت جنگی که جورج بوش، رئیس‌جمهور سابق امریکا در افغانستان کاشت، با گذشت بیش از یک دهه هنوز میوه‌ای برای واشنگتن و افغان‌ها در پی نداشته و تنها نمره آن، کشته شدن هزاران شهروند افغانی و صدها سرباز امریکایی بوده است و حالا ترامپ از راهبردی سخن می‌گوید که نتیجه آن اشغالگری مجدد افغانستان و ادامه جنگ است. نتیجه اشغالگری برای واشنگتن در افغانستان نه تنها امنیت را برای این کشور به ارغان نیاروده بلکه به جز طالبان، تروریست‌های داعش نیز در این کشور قدرت گرفته‌اند.

ترامپ می‌گوید بر خلاف دیدگاه‌های اولیه‌اش، با خروج نظامیان امریکایی در افغانستان مخالف است چراکه نمی‌خواهد خلأ ایجاد شده به قدرتش برگردد. گروه‌های مسلح منجر شود. ترامپ بر این باور است که اگر افغانستان را ترک کنند، دوباره این رانستادور روایتی غیرمهاجرتی برای تروریست‌های بین‌المللی خواهد شد و از آنجا امریکا را مورد حمله قرار خواهند داد و جوگیری از این تهدیدات، مستلزم حضور قدرتمند نظامی در افغانستان است.

ترامپ مدعی است که خروج امریکایی‌ها از عراق به تقویت

رویکرد دکتر سیدرضا میرطاهر

اقدام امریکا در توقف صدور روایتی برای شهروندان روسیه، تنش‌های دیپلماتیک در روابط دو کشور را تشدید کرده است. سفارت امریکا در روسیه روز دوشنبه ۳۰ مرداد در بیانیه‌ای اعلام کرد، فرایند صدور روایتی غیرمهاجرتی در سراسر این کشور از یکم شهریور (۲۳گوست) به‌حال تعلیق در خواهد آمد. در این راستا صدور روایتی غیرمهاجرتی برای شهروندان روس به مدت هشت روز متوقف شده و از ۱۰ شهریور نیز شمار روایت‌های صادره را کاهش می‌دهد. طبق این بیانیه، تمام قرارهای از پیش تعیین شده لغو خواهند شد و دستورالعمل‌های برای جلوگیری برنامهریزی مجدد در اختیار متقاضیان روایتی قرار خواهد گرفت. در این بیانیه با اعلام محدودیت‌های روایتی در مورد شهروندان روس تأکید شد که مصاحبه شهروندان روس برای دریافت روایتی صرف‌فقط در سفارت کشور در امریکا انجام خواهد گرفت. در این بیانیه که در سایت سفارت امریکا در مسکو منتشر شده، آمده است: صدور روایت در سر کنسولگری‌های سن پترزبورگ، یکتا رینبورگ و ولادی وستوک هم برای مدت نامعلومی متوقف می‌شود و این محدودیت‌ها تا زمانی که تحریم‌های روسیه علیه امریکا برقرار باشد، حفظ خواهد شد. همچنین مقدمات خروج دیپلمات‌های امریکایی از روسیه فراهم می‌شود تا از اینکه نزدیک این کشور را ترک کنند. امریکا هم‌زمان صدور روایتی برای شهروندان بلاروسی را از سفارت خود در مسکو متوقف کرده است. بر اساس تصمیم اعلام شده، اتباع بلاروس برای دریافت روایتی سفر به امریکا باید به یکی از سفارت‌خانه‌های این کشور در لهستان، اوکراین یا لیتوانی مراجعه کنند. سفارت امریکا در مینسک پایتخت بلاروس نیز از مدت‌ها پیش روایتی سفر برای شهروندان این کشور را صادر می‌کند.

واکنش مسکو

اقدام امریکا به بهانه کاهش شمار پرسنل سفارت کنسولگری‌های امریکا در روسیه صورت گرفته است. «سرنگی لاوروف» وزیر امور خارجه روسیه در واکنش به این مسئله اظهار داشت که تصمیم امریکا برای کاهش دامنه خدمات صدور روایتی در چارچوب تلاش برای نارضی کردن مردم روسیه بوده است. لاوروف در این باره گفت: ادعای امریکا که کاهش شمار کارکنان مراکز دیپلماتیک این کشور در روسیه سبب افت توانایی اقدامات

جهان

سرویس بین‌الملل ۸۸۹۸۴۴۴

مسیر صلح افغانستان هشار داده است. ترامپ برای اولین بار از سیاست پاکستان در قبال افغانستان انتقاد کرد و گفت که امریکا دیگری نمی‌تواند در قبال حضور طالبان در پاکستان ساکت بماند. ترامپ گفت امریکا میلیاردها دلار در اختیار پاکستان گذاشته ولی آنها به گروه‌هایی که عوامل بی‌نظمی و خشونت هستند، فضای امن داده‌اند. دولت امریکا باتوجه سنگ‌اندازی‌های پاکستان در روند گفت‌وگوهای افغانستان، از سال گذشته روابط نظامی با پاکستان را به پایین‌ترین سطح تنزل داد تا با این اقدامات اسلام‌آباد را در حمایت از طالبان تحت فشار بگذارد زیرا حمایت پاکستان از طالبان و افزایش بی‌ثباتی‌ها همه رشته‌های امریکا در افغانستان را پنبه خواهد کرد. پاکستان نفوذ زیادی روی طالبان دارد و تا زمانی که از تثبیت نفوذ خود در افغانستان و داشتن سهمی از قدرت در این کشور اطمینان حاصل نکند، بدون تردید به حمایت‌هایش از طالبان ادامه خواهد داد.

■ ضد روسیه، ایران و چین

راهبرد جدید ترامپ درباره افغانستان به مسائل منطقه‌ای نیز از تباط پیدا می‌کند و تنها خود افغانستان در این استراتژی مهم نبوده است. این مسئله آشکار است که نقش روسیه و چین در تحولات افغانستان افزایش یافته است و این زنگ خطر را برای منافع واشنگتن به صدا در آورده است. امریکایی‌ها به هیچ وجه حاضر نیستند حیاط خلوتی که با اشغال و صرف میلیاردها دلار به جنگ آورده‌اند، به راحتی به مسکو و پکن تقدیم کنند و به همین منظور واشنگتن می‌خواهد با حضور قدرتمند در افغانستان تحركات رقبای خود را رصد کند. حتی گفته می‌شود امریکایی‌ها داعش را در افغانستان تقویت کرده‌اند تا با استفاده از این گروه‌های روسیه و چین را ناامن کنند. از این رو، واشگتن تلاش دارد موازنه امنیتی منطقه را به نفع خود و به زیان کشورهای مهم همسایه افغانستان رقم بزند و از پایگاه دائمی خود در افغانستان برای تأمین منافع راهبردی خود بهره گیرد. واضح است که قدرت روسیه و چین در عرصه‌های نظامی، اقتصادی، دیپلماتیک و اطلاعاتی در مقایسه با یک دهه پیش افغانستان سومند نیست. باتوجه به بی‌برنامگی ترامپ در مورد افغانستان، به نظر می‌رسد دور باطل در افغانستان تکرار خواهد شد و نه تنها جنگ و خونریزی در این کشور متوقف نخواهد شد بلکه درگیری‌ها تشدید می‌شود که دود آن به چشم امریکا و کشورهای منطقه نیز خواهدرفت و بی‌ثباتی‌ها را افزایش خواهد داد.

■ تشدید جنگ با طالبان

هرچند ترامپ آمادگی خود را برای همکاری و گفت‌وگو با طالبان اعلام کرده اما این گروه که خروج امریکایی‌ها را به عنوان پیش شرطی برای آمدن به میز مذاکره اعلام کرده است، این استراتژی را رد کرد و در بیانیه خود گفته است که افغانستان را به «گورستان» نیروهای امریکایی تبدیل خواهد کرد. طالبان در بیانیه خود آورده است: «ما نسل‌هاست که این جنگ را ادامه دادیم و نمی‌ترسیم. ما جان نزاری داریم و تا آخرین نفس این جنگ را ادامه می‌دهیم.» با این وجود، می‌توان گفت که جنگ در افغانستان تمام نخواهد شد و واشگتن و چین این جنگ را مدیریت خواهد کرد تا منافعش در حوزه جنوب آسیا و آسیای مرکزی تأمین شود. افغانستان بین رقبای امریکا قرار گرفته است که می‌توانند منافع واشنگتن را به چالش بکشند و در صورت خروج کامل بدون تردید روسیه و چین این خلأ امنیتی را پر خواهند کرد و این مورد پسند ترامپ و دولتمردان کاخ سفید نیست و لذا سعی دارند به هر نحوی شده افغانستان را همچنان در دست داشته باشند. هرچند این جنگ استراتژی هرنه‌های زیادی را روی دوش امریکایی بگذارد.

■ قبیعی کردن دم پاکستان

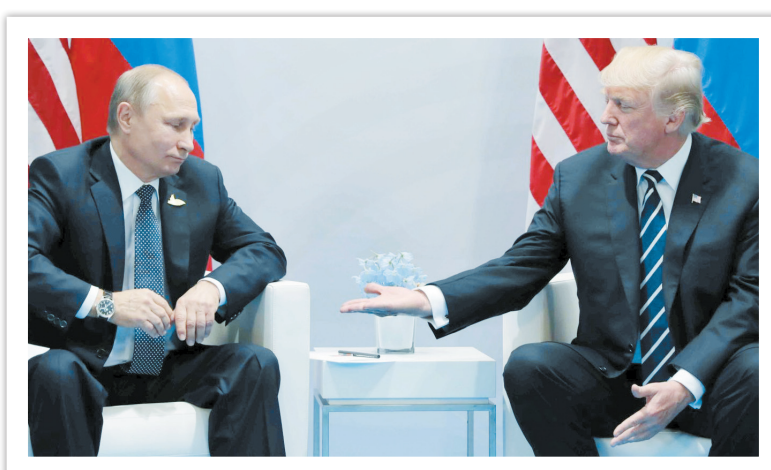
ترامپ که در دوران ریاست جمهوری خود ثابت کرده ابایی از درگیر شدن با متحدان واشنگتن ندارد، این بار برای پیشبرد راهبردش، به پاکستان به عنوان مانع اصلی در

امریکا جنگ را به داخل روسیه می‌کشاند

کنسولی (صدور روایتی) می‌شود، بی احترامی و اهانت به توانمندی تشکیلات دیپلماتیک امریکاست. لاوروف همچنین خاطر نشان کرد: از همین منظر برای شهروندان بلاروس پیروی شده است که باید برای اخذ روایتی امریکا به‌جای مسکو و سن پترزبورگ به اوکراین، لهستان و لیتوانی بروند. پایگاه اینترنتی وزارت امور خارجه روسیه به نقل از سخنان لاوروف نوشت: علت واقعی تصمیم امریکا عامل دیگری است و در نگاه نخست چنین برداشت می‌شود که اتخاذکنندگان این تصمیم تلاش دیگری را برای ایجاد نارضایتی بین شهروندان روس از دولت روسیه سازماندهی کردند. وزیر امور خارجه روسیه در عین حال اظهار داشت که این منطق شناخته شده افراد سازمان دهنده انقلاب‌های رنگی و ناشی از اقدام‌های دولت سابق امریکا به ریاست باراک اوباما است. با این حال وی اقدام تلافی‌جویانه روسیه را منتفی دانست و تأکید کرد که مسکو روند دریافت روایتی روسیه برای امریکایی‌ها را پیچیده نخواهد کرد.

■ هدف واقعی

اقدام اخیر وزارت خارجه امریکا علیه روسیه، در راستای تشدید فشارها علیه مسکو و در چارچوب رویکرد واشنگتن برای گسترش اقدامات خصمانه و نارضایتی مردم روسیه صورت گرفته است. روسیه در ۶ مرداد (۲۸ ژوئیه) در

استراتژی ترامپ در افغانستان، جبهه‌گیری‌های منطقه را ترسیم کرد

خط جدایی امریکا–پاکستان در افغانستان

بدهد. یکی از سرفصل‌های قابل طرح موضوع کشمیر است که می‌تواند در روابط پاکستان با امریکا نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد. دولت پاکستان در بیانیه خود گوشه‌چشمی به این موضوع داشته و با طرح این موضوع در بیانیه وزارت خارجه مدعی شده که «حل نشدن مناقشه کشمیر یکی از اصلی‌ترین دلایل بی‌ثباتی ناامنی در منطقه است.» این یک پیام روشن و واضح به واشگتن است که اگر خواستار تغییر وضعیت در روابط خود با اسلام‌آباد و همکاری نزدیک در جنگ با تروریسم است باید به مناقشه کشمیر توجه

جدی کرده و حل شدن آن را به سمتی سوق دهد که مورد توافق اسلام‌آباد باشد. تعویق یکی دو روزه پاسخ رسمی هم می‌تواند به این موضوع داشته باشد چراکه واشگتن در این بیانیه پیام خود را فرستاده و می‌تواند در این مدت کوتاه پاسخ خود را از واشگتن دریافت کند. باید گفت که اسلام‌آباد این پیام را متوازن بخش دیگری از سخنان ترامپ تنظیم کرده که او در این بخش از هند خواست تا داد‌اند که ما با آنها می‌جنگیم این وضع باید تغییر کند و این تغییر فوراً انجام خواهد شد. هیچ همکاری نمی‌تواند در مورد کشوری که به شبه‌نظامیان و تروریست‌هایی که نظامیان و مقامات امریکایی را هدف قرار می‌دهند، دوام بیاورد.» این نحو حرف زدن به معنای رسیدن پاکستان و امریکا به آخر خطر از روابط خود هستند و به نظر می‌رسد که پاکستانی‌ها هم چندان مخالفتی با این موضوع ندارند.

■ پاکستانی‌های خشمگین

سخنان ترامپ آن قدر برای پاکستانی‌ها تند و توهین‌آمیز بود که آنها نتوانسته‌اند در برابر آن سکوت کنند بلکه با خشم پاسخ او را می‌دهند. عمران خان، رهبر حزب تحریک پاکستان، از سیاستمداران مطرح پاکستانی است که در صفحه توئیتر خود اشاره به اقتصاد پاکستان کرده که به علت سیاست‌های مخرب امریکا متحمل یکصد میلیارد شده و علاوه بر این، امریکا اختراست‌های اجتماعی و امنیتی جبران‌ناپذیری بر پاکستان تحمیل کرده است. «شری رحمان، عضو ارشد حزب مردم هم در صفحه توئیتر خود می‌نویسد: «سیاست‌های امریکا در قبال افغانستان تغییر نکرده

بلکه فقط مجری آن عوض شده و این مجری جدید، روش‌های خود را برای اعمال همان سیاست‌های گذشته در قبال افغانستان به کار بسته است.»صف

علی زرداری، رهبر حزب مردم و رئیس‌جمهور پیشین، اشاره به شخص ترامپ می‌کند و می‌گوید: «اگر او در فکر تسویه‌حساب با پاکستان است بداند که ما همم بیکار نخواهیم نشست و حساب‌های زیادی داریم که با امریکا تسویه کنیم.» ژنرال احمد شعیب، تحلیلگر مشهور پاکستانی به پیشینه تهدیدهای امریکایی توجه دارد که واشگتن همواره اسلام‌آباد را به بهانه حمایت از تروریسم تهدید به قطع کمک‌های اقتصادی می‌کرده و در این مورد می‌گوید: «ما از طریق «ژنرال باجو» فرمانده ستاد ارتش خود به سران امریکا اعلام کرده‌ایم که نیازی به حمایت‌های اقتصادی آنان نداریم ولی آنها باید در گسترش تحریم‌ها علیه روسیه که با همراهی کاخ سفید همراه شده، راه را برای هر گونه گشایشی در روابط دوجانبه بسته است. اکنون شاهد تقابل آشکار بین ساختار حمایتی در امریکا که تبلور آن کنگره است با دولت ترامپ در زمینه نحوه برخورد با روسیه هستیم. قانون تحریم روسیه راه را بر تنش‌های بین مسکو و واشگتن و روسیه و باعث افزایش این کمالا بر خلاف انتظار روس‌ها از روی کار آمدن ترامپ بسته است. با توجه به اعمال تحریم‌های جدید و نیز تداوم اختلافات و شکاف‌ها در موضوع مسکو و واشگتن در قبال بسیاری از مسائل بین‌المللی به ویژه بحران سوریه و اوکراین و نیز تداوم رویکرد خصمانه کنگره امریکا که آشکارا خواهان تشدید موضوع واشگتن علیه مسکو است، امیدی به بهبود وضعیت کنونی و آغاز بره‌های جدید در روابط دوجانبه روسیه و امریکا وجود ندارد. در عین تداوم اقدامات خصمانه واشگتن علیه مسکو نشان می‌دهد که امریکایی‌ها مصمم هستند در ابعاد مختلف روس‌ها را به چالش بکشند. مسئله‌ای که واکنش و اقدامات متقابل مسکو را به دنبال داشته است.

در این راستا «گریس روگوف» استاد علوم سیاسی روسی معتقد است امروز جنگ سرد جدیدی بین روسیه و امریکا در جریان است. به رغم تداوم سیاست تشدید فشار از سوی امریکا علیه روسیه، با این حال تجربه گذشته نشان می‌دهد که روس‌ها به قفط در مقابل این فشارها مقاومت کرده‌اند، بلکه به اتخاذ اقدامات متقابل پرداخته‌اند. این‌که ایما علیه علاوه بر اقدامات متقابل دیپلماتیک، مسکو اعلام کرده است که به تلاش برای کاهش وابستگی به شبکه‌های پرداخت امریکا و دلار به عنوان از مرجع، سرعت خواهد بخشید. در عین حال مسکو تلاش می‌کند تا هم‌راهی هر چه بیشتر متحدان اروپایی واشگتن را به ویژه از اعلام بسته تحریمی جدید علیه روسیه به دست آورد.

مقطعی و کوتاه‌مدت را تأمین کند. در واقع، اسلام‌آباد مدت‌هاست که دیگر نمی‌تواند واشگتن را شریک قابل اطمینان خود در عرصه بین‌الملل بداند و شراکت با این کشور بعد از جنگ سرد دیگر وجهتی نداشته و باید به فکر جایگزین دیگری در این عرصه باشد. این نکته‌ای اساسی است که خاتم سده عبیده حسین به آن معتقد است. او که در طول سال‌های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۳ سفیر پاکستان در واشگتن بود، می‌گوید: «امروز امریکا دیگر تنها گزینه قدرتمند پاکستان برای گسترش روابط نیست بلکه پاکستان روابط خوبی با چین روسیه به عنوان دیگر قدرت‌های بزرگ جهان ایجاد کرده است.» او هم مانند دیگر سیاستمداران پاکستانی معتقد است که امریکا با تشدید تحریم‌های اقتصادی امنیت افغانستان می‌خواهد و دیگر کاری به این کشور ندارد و به همین جهت هم می‌گوید که پاکستان امروز متحد بزرگ دیگری برای خود پیدا کرده است. «دیگر نگران کاهش یا قطع کمک‌های امریکا هم نیست. واکنش چین به سخنان ترامپ به روشنی این عقیده خاتم عبیده حسین را تأیید کرد. هوا چویننگ، سخنگوی وزارت خارجه چین، در حمایت از پاکستان و مخالفت با سخنان ترامپ پاکستان را در خط مقدم مبارزه با تروریسم قرار داده که در این راه قربانی‌های زیادی داده و برای صلح و ثبات منطقه‌های همکاری‌های بسیاری کرده است. خاتم چویننگ به پاکستان کاهش یا قطع همکاری خود خواهان همکاری پاکستان و امریکا در زمینه مقابله با تروریسم شده اما با حمایت آشکار و علنی از پاکستان به ترامپ این پیام را داده که اگر نخواهد در این زمینه بر پاکستان فشاری وارد کند، کلر در کنار اسلام‌آباد و در مقابل واشگتن خواهد بود. این حد از حمایت چین قابل انتظار نبود و معلوم شد که سرمایه‌گذاری اسلام‌آباد طی یک دهه گذشته برای نزدیک شدن به پکن بی‌نتیجه نمانده و حالا می‌تواند چین را به صورت جدی جایگزین مطمئنی به جای امریکا در عرصه بین‌الملل بداند. این جایگزینی و حمایت‌های آشکار آن از اسلام‌آباد تنها یک معنا می‌تواند داشته باشد و آن این است که اسلام‌آباد به آخر خط رسیدن روابطش با واشگتن را با مهر پکن تصدیق کرده و بعد از این دیگر حاضر نیست گوش به سیاست‌های یکطرفه واشگتن بدهد.

هفت‌دهه از استقلال پاکستان می‌گذرد و در این مدت نه چندان طولانی رابطه‌ای پرفراز و نشیب با امریکا داشته است. امریکا با حمایت از پاکستان در جنگ‌های متعددان کشور با هند میل به یکی از متحدان نزدیک پاکستان شد و حتی پاکستان دومین کشور مهم منطقه بود که کمک‌های مالی و نظامی امریکا را دریافت می‌کرد. این رابطه نزدیک با پایان گرفتن جنگ سرد در اوایل دهه ۹۰ به شدت تضعیف شد و هر چند که یورش امریکا به افغانستان در ۲۰۰۱ مجال تازه‌ای برای تجدید روابط ایجاد کرد اما نتگنهای این مجال تاکنون کم نبوده‌اند. حالا دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا، با گونه‌ای حرف می‌زند که لحن آن کمتر از سختی پاکستان مستقیم پاکستان نیست و می‌گوید: «پاکستان به سازمان‌هایی پناه داده که هر روز تلاش می‌کنند مردم ما را بکشند. ما به پاکستان میلیاردها دلار امریکایی‌ها به هیچ و هیچ حاضر نیستند حیاط خلوتی که با می‌خواهد با حضور قدرتمند در افغانستان تحركات رقبای خود را رصد کند. حتی گفته می‌شود امریکایی‌ها داعش را در افغانستان تقویت کرده‌اند تا با استفاده از این گروه‌های روسیه و چین را ناامن کنند. از این رو، واشگتن تلاش دارد موازنه امنیتی منطقه را به نفع خود و به زیان کشورهای مهم همسایه افغانستان رقم بزند و از پایگاه دائمی خود در افغانستان برای تأمین منافع راهبردی خود بهره گیرد. واضح است که قدرت روسیه و چین در عرصه‌های نظامی، اقتصادی، دیپلماتیک و اطلاعاتی در مقایسه با یک دهه پیش چند برابر شده است. بنابراین، دیپلماسی امریکا و افغانستان بر خود دارد. این واقع حمله به تروریست‌ها در افغانستان تنها یک پوشش برای سیاست‌های کلان امریکا به ویژه کنترل ایران، روسیه و چین است و این مهم از طریق حضور نظامی طولانی‌مدت در افغانستان حاصل می‌شود. تاکنون نیز حضور امریکا نه تنها منجر به شکست تروریست‌ها در افغانستان نشده است، بلکه علاوه بر طالبان و القاعده زمینه برای رشد داعش در این کشور نیز فراهم شده است و می‌توان عملیات‌های امریکا در این مورد را به نوعی شکست‌خورده دانست.

■ ارزیابی نهایی

با گذشت ۱۶ سال از اشغال افغانستان که ۲ هزار و ۵۰۰ کشته و بیش از ۲۰ هزار زخمی برای امریکا به همراه داشته است، هنوز هم سرنوشت این جنگ خامان‌سوز مشخص نیست و با راهبرد جدید واشگتن نیز این غائله ختم به خیر نخواهد شد و تضمینی برای پایان برد وجود ندارد زیرا استراتژی جدید امریکا کاملاً روی مرگ و تداوم جنگ تمرکز دارد که نه تنها به زیان افغانستان بلکه تمام منطقه است. اگر هدف استراتژی تأمین امنیت و پایان عمر گروه‌های مسلح بود، باید راه‌حل سیاسی و صلح نقطه محوری این استراتژی باشند نه لشکر کشی برای افزایش ناامنی و بی‌ثباتی. می‌توان گفت که سیاست مهم امریکا در قبال افغانستان همچنان ادامه خواهد یافت و از استراتژی جدید اعلام شده ترمپ نمی‌توان به استقرار صلح و ثبات در افغانستان امیدی داشت، چراکه کشورهای روسیه، چین و ایران از مسئله افغانستان ذینفع هستند و در صورتی که به بازی گرفته نشوند، حل بحران افغانستان محقق نخواهد شد.